

Baltasar Porcel

La lluna i el 'Cala Llamp'

Introducció: Carles Cabrera

ELS NOSTRES AUTORS

bromera

I

La dona, endolada i magra, asseguda sobre un norai, es va rascar una cuixa. Un remolcador brut trencava l'olirosa aigua del port, endormiscada sota un sol de plom. Damunt les calentes lloses del moll, al costat de la dona, hi havia un manat de caps de tonyina, aixafats i sangonosos, revoltats de mosques vironeres, verdes i boges de calor. El tup-tup del remolcador, resplendint dins el silenci lluminós de l'atmosfera, era l'única cosa fresca en tot el port. La dona, hieràtica, es gratà una aixella.

Les dues nenes badocaven el fum del remolcador, un fum negre, vomitat a glopades, que s'allargassava, immobilitzant-se gairebé dins l'aire serè, contra la suau blavor del cel. La nena més rossa, la del vestit blanc amb estrelles grogues, va cridar badant un pam de boca:

–Ara tapa la Llotja!

Devora elles, un nen magre i renegrit dibuixava, amb un carbó, camells sobre la fusta d'un munt de caixes que deien «*Anís del Mono. Fràgil*», i duïen estampat un gran monàs indolent, per ventura borratxo. Els camells eren grassos i rodons, amb quatre o cinc geps. N'hi havia un de petit que semblava un crespell.

A un parell de passes de la dona endolada, darrere els nens, una altra dona llegia un *tebeo*. Estava dreta i era rossa, plena de carns. Duia un vestit groc amb flors verdes i feia cara embadalida de mare-de-déu-d'agost. Tenia les cames una mica eixancades, i de tant en tant deia:

–Alerta, Rafelet... No us acosteu a la mar, nenes...

La campana de la Llotja tocà la una. El port era desert, ple de colors i de pals de velers, rectes i nus. A l'altra banda de la reixa del moll, sota els pins i les palmeres del passeig de Sagrera, un camió s'havia aturat i quatre homes intentaven posar-lo en marxa, a força de renecs i de donar voltes a una maneta.

A mitja dotzena de metres de les dones i els nens, un carrabiner pàl·lid i bru, amb una creu d'esparadraps a una galta, mirava la dona rossa. Estava recolzat a l'ombra d'una garita, devora tres carregadors sense camisa, que dormien ajaguts per terra. No es veia ni una ànima en tota la llargària del moll: sols la càrrega amuntegada, les bordes dels velers, els rafals coberts d'uralita, que irradiava el ballet translúcid i nerviós de la calitja...

El remolcador, lent i panxarrut, va desaparèixer darrere el segon martell. El fum s'anava diluint en formes estranyes.

–Mira, ara pareix la cara de l'àvia –va dir una nena.

–I allà, aquell tros que fugí tot sol per damunt el Club Nàutic, sembla el cavall de l'amo en Bernat Comes –afegí l'altra.

La dona vestida de negre es va rascar una cama i la rossa es decantà una grenya de davant la cara. El carrabiner va respirar profundament i, per veure-la millor, s'acostà al nen.

–Què és això que pintes?

–Camells.

–Això?

–Sí.

–Recoi...

La dona rossa es va girar un moment, i amb ulls clars i llunyans mirà el carrabiner. Tot d'una tornà a llegir. Duia el vestit ajustat, tibant a les anques i els pits. El carrabiner es va passar la llengua pels llavis, va estossegar i s'endreçà el corretjam. Féu una passa, aixecant el cap. L'aturaren les dues nenes, que se li posaren al devora, tot ulls.

–I aquest escut, és d'or?

–Sí.

–I aquesta gorra, deixa passar la pluja?

–No.

–I aquesta corretja, és de ferro?

–No.

–I doncs?

–De couro.

–I amb aquesta pistola maten molta gent?

El carrabiner, empipat, es ficà dintre de la garita. Pel finestró seguia mirant la dona rossa. El nen s'havia cansat de dibuixar, i es va posar a escopir dins l'aigua.

Agenollat, intentava encertar els pots i les fustes que suraven dins la mar plena de taques de greix. Les nenes anaren de cap a ell.

–Ai, Rafelet, per poc encertes aquella llauna!

–A veure si pegues ben damunt de la capseta vermella.

–No n’endevines ni una...

–Us en voleu anar a mamar, beneites!

La mare, distreta, mormolà:

–Nens, feu bondat...

Una mosca vironera caminava per damunt els cabells, planxats i rogens, de la dona endolada.

Una furgoneta blanca va passar a tota velocitat, fent xisclar una sirena, moll endins. De sota un rafal va sortir un home empenyent un bidó. De l’altra part del port, de l’embarcador del Mollet, va salpar una barca de bou, amb soroll estrident. La dona de negre, asseguda sobre el norai, remugà.

–Dèieu res, madò Bet? –va preguntar la rossa.

–Res!, que se torben.

–Sí... –i tornà al *tebeo*.

De sobte, el nen pegà un bot.

–El *Cala Llamp*!

Tots miraren cap a la bocana. Primer es veié una proa, i tot seguit el casc: lent, amb el renou del motor esmorteït, el *Cala Llamp* entrava, enfonsat gairebé fins als embornals pel pes de la càrrega, uns grans sacs que omplien la coberta, arribant fins a la botavara. Era un

veler caigut de línia, d'orla recta i popa quadrada, el casc pintat de blanc, amb aparell de goleta de dos pals, major i messana, i més de dues-centes cinquanta tones de registre brut i dues-centes de capacitat de càrrega. A popa sobresortia la llarga i baixa cabina. Dret damunt el castell de proa, amb una maroma a les mans, un mariner bramava amb tota l'ànima:

La mar és una femella
que no vol amollar
el qui es colga amb ella!

Una veu aspra el tallà:

—Calla, cranc, i mira bé que no fotem de nassos!

A terra s'armà un rebombori. El nen corria, amb els ulls molt oberts, movent els braços i cridant. Les dues nenes pegaven botets fent ballmanetes. La dona endolada s'havia aixecat, i mirava amb els ulls mig tancats, el cap tirat endavant. La dona rossa alçà la vista, i se li tibaren més els pits. El carrabiner per poc treu el cos pel finestró.

—Ja veig el pare! Li surt el cap per darrere aquells sacs! —s'esgargamellava el nen.

—Ai, ai, ja arriben! —piulaven les nenes.

—Ja n'estic sadolla, de sol i d'esperar... —gemegà la dona endolada.

—I ja feia quinze dies que no els vèiem... —es lamentà, plàcida, la rossa.

Per la coberta del *Cala Llamp* corrien dos o tres homes. Un va fer voleiar un mocador, i els nens contestaren amb un guirigall. El *Cala Llamp* moderà encara més la màquina, i va començar a fer la maniobra. Grinyolà el molinet de proa i l'àncora, amb un gran estrèpit, s'enfonsà. El mariner de proa i un altre de popa tenien els caps a punt. Els carregadors que dormien s'aixecaren, i es van acostar vora la mar, per agafar-los. La proa del vaixell obria l'aigua amb suavitat.

Per sobre les pistonades del motor, espaiades i somortes, va retronar la veu ronca del patró Salla.

—Revatua el món, Croc, dóna-li més a babord o ens hi amorrem amb la roda!

Es va aturar el renou de l'àncora. Del veler llançaren dos caps, que els carregadors van caçar al vol i fermaren als norais. Va comparèixer una parella de carrabiners, fusell en bandolera i cara de son. De llarg, el *Cala Llamp* quedà immòbil contra el moll. Un mariner alt i forçarrut, amb pantalons curts, saltà a terra a repassar les amarres. Carrabiners, dones i nens van passar a bord. Els va rebre en Llamp, un gos de llom negre i panxa blanca, gras i amb unes orelles de dos pams. Lladrava satisfet, aclucant els ulls.

El patró Salla, sense dir res i pipa en boca, allargava un puro i un paquet embolicat amb diaris a cada carrabiner. Aquests digueren quatre vaguetats i tornaren a terra. El patró Salla pegà un crit als carregadors:

–Eh! Salteu, que anem a dinar i en sobren un parell de mossegades!

Els carregadors d'un bot van ésser devora la cuina, d'on sortia fumet i olor de mariscada.

Els nens besaven el seu pare, en Rafael Dameto, bru, magre i menut, que anava ple de greix i mig treia el cos per l'escotilla del motor. La seva dona, la rossa, el mirava somrient i distreta. Els altres mariners feien el borinot, rient i cridant, mentre fitaven la dona d'en Dameto. La dona endolada s'acostà al seu marit, el gras patró Salla, el dels ullons petits i cara de porc.

–Uep, Mateu.

–Hola, Bet.

–Idò ja sou aquí...

–Idò...

–No deus saber que el sen Sebastià Moreu es va morir la setmana passada i que l'oncle Garavat fa els darrers badalls.

–No, punyeta!

La dona rossa xerrava amb en Dameto.

–Que encara tens el ventre desbaratat?

–No, a Tarragona vaig comprar una botelleta de sals, i em va com una seda.

–Pare, pare! Em compraràs una pilota?

–Sí...

En Toni Croc, amb els ulls brillants, preguntà a en Dameto:

–Què, bergant, ja devies enyorar na Margarideta!

–Mireu en Croc, que es mor d'enveja! –escaïnà en Ramon Verger, el segon motorista.

–Apa, al·lots, acabeu la maniobra... –digué la veu seca del nostramo, en Martí Passola.

–Aquest sembla que el paguen amb or... –remugà el sen Miquel Rebolles, acalant-se sobre la borda, per tirar una galleda a la mar.

De dintre la cuina, a la part de popa de la cabina, sortí la veu d'en Tià Salla, el fill del patró, dient que l'arròs estava a punt. La seva mare, en sentir-lo, hi anà.

Poc després, tothom s'entaulava sota una lona embreada, a proa, i posaven la greixonera d'arròs, inflat i ple de gambes, sobre la coberta. Asseguts al voltant, primer menjaren trossos de pollastre, sense dir res, escolant la garrafa de vi. Després s'animaren: en Dameto i els seus fills donaven tallades al gos, que lladrucava i els llepava. La rossa Margarida els mirava, amb un somriure vague, mentre els mariners reien i li enfilaven cops d'ull a les cames. El patró Salla seguia engolint, afamegat. El seu fill, el gras Tià, contava, amb la boca plena, una llarga història de capellans i vies crucis a la seva mare, que l'escoltava en silenci, reverent.

Una xiulada forta es ficà per tots els racons del moll. De sobte, aparegueren carregadors i camions. Dels ranxos dels velers sortiren mariners. Els puntals de càrrega i les maquinetes es van posar en moviment. Els homes es movien sota un soroll endimoniat i la picor del sol. El moll, de cap a cap, ballava començant la tarda.

Acabaren de dinar. El patró donà ordres. Començava la descàrrega: blat de llavor. Dones i nens saltaren a terra. El patró agafà el rol i els papers d'embarcament, i partí cap a la Comandància i el consignatari.

A poc a poc, a mesura que els sacs eren desembarcats, anava emergint de l'aigua l'obra morta del veler.